podložními vrstvami se podařilo zjistit asi 13 objektů, jejichž relativně nepočetný keramický inventář dovoluje jejich dataci obecně do mladší doby bronzové. Dohled zde bude pokračovat i v roce 2023 při dokončovacích pracích, avšak pravděpodobnost dalších nálezů už je poměrně nízká.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

Thirteen features from the Late Bronze Age were recorded during an archaeological excavation carried out in the route of the water pipeline construction in Drásov (Brno-Country District).

Jiří Kala

Drysice (okr. Vyškov)

„Na Čtvrtkách“, parc. č. 201/52, 201/53, 201/63–201/67, 201/69, 201/70, 1214/7.

Únětická kultura. Sídliště, hrob. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Vyškovska, p. o., inv. č. A 128 380 – A 130 066.

Lokalizace: WGS-84: 49.3315306N, 17.0559861E

Během rozšiřování mimoúrovňové křižovatky na dálnici D46 v Drysicích bylo v letech 2021 a 2022 prozkoumáno 25 archeologických objektů. Většinou se jednalo o sídlištní objekty různého stáří. První výzkumy v místě proběhly již v roce 1981, kdy bylo během stavby dálnice D46 objeveno v trati „Na Čtvrtkách“ sídliště z mladšího eneolitu a starší doby bronzové (Čižmář et al. 1983), konkrétně protoúnětické a únětické kultury. Výzkumy z let 2021–2022 odkryly pokračování těchto sídlišť. Prozkoumané sídlištní jámy patřily do starší fáze únětické kultury. Do tohoto období jsou datovány i dva nalezené kostrové hroby (504 – H 800 – směr Prostějov, 513 – H 801 – směr Vyškov). V hrobě H 800 byla objevena silně porušená skrčená kostra, patřící patrně muži. Kostra ležela u východního okraje obdélníkové hrobové jámy, na pravém boku. Chybějící lebka (zničena při zemních pracích) směřovala patrně k SSZ. U holenních kostí byla umístěna hluboká mísa, uvnitř s drobným zdobeným koflíkem. V západní polovině hrobu se nacházel shluk rozměrných kamenů. Hrob H 801 byl již krátce po svém vzniku vyloupený (obr. 13).

Obr. 13. Drysice. Kostrový hrob H 801. Foto B. Mikulková.
Fig. 13. *Drysice. Inhumation burial H 801. Photo by B. Mikulková.*

V hrobové jámě zcela chyběly lidské kosterní pozůstatky. Nalezené drobné úlomky patřily zvířatům. Keramika byla roztroušena po dně hrobové jámy, přičemž část byla koncentrována u jejího západního okraje. V tomto shluku se podařilo identifikovat a následně rekonstruovat dvě nádoby.

Sídlištní objekty byly většinou různě velké, převážně je tvořily zásobní jámy. Jeden z objektů (508) byl patrně exploatační jámou. V centrální části plochy zkoumané v roce 2022 byl nalezen drobný objekt 518. Mělká nepravidelná jamka byla vyplněna keramikou, zvířecími kostmi a kameny. Její účel není zcela jasný.

Literatura

Čižmář, M., Geisler, M., Rakovský, I. 1983: Rettungsgrabung in Drysice. *Přehled výzkumů* 1981, 73, obr. 34–35.

Summary

A multi-period settlement was excavated during an expansion of the grade-separated junction on the D46 motorway in Drysice (Vyškov District). The investigated settlement pits and two inhumation burials (Fig. 13) are dated to the early phase of the Únětice culture.

Blanka Mikulková

Dubicko (okr. Šumperk)

Ul. Na Tvrzi, parc. č. 364/1.

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Šumperku, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: -1093720.3, -564844.97

V březnu a dubnu 2022 byl proveden záchranný výzkum na stavbě komunikace k novým rodinným domům. Stavba narušila sedm sídlištních objektů datovaných do období kultury lužických popelnicových polí. Kromě malé zásobnice byly prozkoumány pozůstatky sloupových jamek. Jedná se o západní okraj již dobře známého sídliště (např. Tomešová, Halama 2021, 233–234).

Literatura

Tomešová, B., Halama, J. 2021: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 62(2), 233–234.

Summary

Seven pits of the Lusatian Urnfield culture were discovered during an excavation conducted on the road leading to the family houses in Dubicko (Šumperk District). Besides a small storage pit, the remains of post holes were investigated.

Marek Kalábek

Hněvotín (okr. Olomouc)

„Topolanská“, parc. č. 1031/1.

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: -1123092.65, -552689.14

V březnu 2022 byl proveden záchranný výzkum na stavbě rodinného domu na parcele č. 1031/1 ležící na severním okraji obce. Na ploše budoucího domu bylo zkoumáno šest mělkých sídlištních objektů a jedno rozsáhlejší soujámí datované do období kulturního komplexu lužických popelnicových polí (Kalábek 2017, 206).

Literatura

Kalábek, M. 2017: Hněvotín (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 51(1), 206.

Summary

Seven settlement pits dated to the Lusatian Urnfield culture were investigated during a family house construction in Hněvotín (Olomouc District).

Marek Kalábek

Holešov (okr. Kroměříž)

„Za Muřinou“.

Lužická kultura. Pohřebiště/hřbitov. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.3099522, 17.5928047; 49.3089450, 17.5922575; 49.3080006, 17.5914208; 49.3080531, 17.5920994; 49.3089781, 17.5928664; 49.3099611, 17.5932581

V období od března do května roku 2022 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc, p. o., záchranný archeologický výzkum na stavbě R4901 Hulín–Fryšták, na lokalitě Holešov 1, polní trať „Za Muřinou“. Lokalita se nachází cca 2,8 km jižně od centra Holešova. Nejbližší obec Martinice je od lokality vzdálena cca 600 m západním směrem.

Plocha výzkumu se nacházela na nevýrazném kopci nad nivou řeky Mojeny, která ho obtékala od severu a severozápadu. Samotný výzkum byl pokračováním výkopových prací, které zde proběhly v letech 2008 (Paulus 2009) a 2017 (Tajer, Vránová 2018).

Během výzkumu bylo na lokalitě objeveno 83 sídlištních objektů a tři popelnicové hroby z mladší doby bronzové. Mezi sídlištními objekty převažovaly nálezy sloupových jamek, kterých bylo prozkoumáno 72. Zbytek objektů představují menší a střední zásobnicové jámy, dva žlábky, jedna polozemnice a jedna jáma pravidelného obdélného tvaru, snad pracovní objekt. Sídelní objekty spadají do starší doby železné (viz oddíl Doba železná).

Popelnicové hroby byly objeveny na jižním okraji zkoumané lokality a s jistotou lze říci, že byly součástí pohřebiště zkoumaného zde v roce 2008 (Tajer 2010). Hrobové jamy byly neznatelné a popelnice byly zapouštěny do podloží jen mělce. Z hrobů se dochovala pouze silně destruovaná dna nádob. Z jedné z nádob z poněkud lépe zachovalého hrobu č. 2 pochází přepálená bronzová jehlice s kulovitou hlavičkou. Pohřebiště bylo datováno do kultury lužické.

Literatura

Paulus, M. 2009: Martinice (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 50, 290.

Tajer, A. 2010: Naleziště z období popelnicových polí v Martinicích (okr. Kroměříž). In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2009.* Olomouc. Archeologické centrum Olomouc, 139–155.

Tajer, A., Vránová, V. 2018: Holešov (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 59(2), 232–233.

Summary

During a rescue archaeological excavation carried out in Holešov (Kroměříž District), 83 Hallstatt features and three Lusatian graves were investigated. The graves were largely destructed. Grave pits were undeterminable and only the bottom parts with pottery finds deposited on the subsoil were preserved. One overburnt bronze pin with a rounded head comes from Grave 2.

Arkadiusz Tajer

Horní Moštěnice (okr. Přerov)

„Ostudy“, parc. č. 1014/13.

Mohylová středodunajská kultura. Sídliště, ojedinělý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: Nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V roce 2022 nalezl spolupracovník Muzea Komenského v Přerově, p. o., M. Komínek v trati „Ostudy“ na katastru Horní Moštěnice bronzový závěsek. Jedná se o odlévaný, prolamovaný srdcovitý závěsek se středovou příčkou. Celková výška předmětu činí 32,5 mm. Jeho maximální šířka činí 29 mm. Tloušťka dosahuje 2 mm. Hmotnost ozdoby je 4,661 g. Povrch předmětu je rovnoměrně pokryt světle zelenou oxidační patinou. Srdcovitá část závěsku přechází v krček, jenž se v horní části nejprve rozšiřuje na 7 mm a poté se zužuje na roztepaný tenký pásek o šířce 4 mm, který byl přehnut na zadní stranu předmětu a svinut do očka určeného pro zavěšení ozdoby (obr. 14).

Lokalita se nachází na rozhraní Kelčské pahorkatiny a Středomoravské nivy, na levém břehu říčky Moštěnky, levostranným přítokem řeky Moravy. Nadmořská výška se v okolí místa nálezu pohybuje okolo 210 m.

V případě nálezu z Horní Moštěnice se jedná o specifický předmět středodunajské mohylové kultury ze střední doby bronzové, obvykle spojovaný s funkcí závěsku. Obdobné závěsky tvořily součásti náhrdelníků vysoce postavených žen (Nožinová, Krištuf 2021, 29). Jejich původ je hledán na území Karpatské kotliny, kde se objevuje více tvarových variant závěsků již ve starší době bronzové. Ve středoevropském prostoru narůstá výskyt srdcovitých závěsků od počátku střední doby bronzové (Furmánek 1980, 15–27; Salaš 2005, 113).

Na Moravě byly nálezy srdcovitých závěsků v minulosti zaznamenány například na lokalitách Bošovice, Diváky, Šatov či Těšetice (Stuchlík 1983, 36; 1993, 282–283, tab. 177: 3).

Na Slovensku se vyskytly jako součást pohřební výbavy na lokalitách Dunajská Lužná, Čáčov či Obid (Slaná 2019, 438).

Z novějších nálezů lze uvést několik exemplářů z inventáře hrobu 8/16 na pohřebišti středodunajské mohylové kultury na lokalitě Šamorín, části Šámot (Godiš, Haruštiak 2020, 124, 138, 152, Tab. VII: 2–5). Srdcovité závěsky se vyskytly rovněž jako součást depotu kovových předmětů na lokalitě Malé Blahovo (Budinský-Krička 1950, 1–3).

Srdcovité závěsky jsou zastoupeny také v inventáři nálezů z mohylových pohřebišť v západních a jižních Čechách. V pohřební výbavě ženského hrobu II v mohyle 30 na lokalitě Šťáhlavy–Hájek byl honosný náhrdelník, jehož součástí bylo jedenáct srdcovitých závěsků, které typologicky zcela odpovídají výše popisovanému exempláři z Horní Moštěnice (Nožinová, Krištuf 2021, 29–31, obr. 7).

Doklady osídlení lokality „Ostudy“ středodunajskou mohylovou kulturou na katastru obce Horní Moštěnice bylo doloženo již povrchovými sběry D. Kolbingera realizovanými v 70. a 80. letech 20. století (Stuchlík, Kolbinger 1995, 143–159). Již dříve byla na této lokalitě archeologicky zachycena část starolužického sídliště (Jašková 1968, 41). V současné době je na lokalitě prováděna preventivní detektorové prospekce, realizovaná v rámci Projektu preventivní archeologie Olomouckého kraje.

Literatura

Budinský-Krička, V. 1950: Poklad bronzových ozdôb z malého Blahova, okr. Dunajská streda. *Časopis Muzeálnej slovenskej spoločnosti* XLI(1), 1–3.